

ВЛАСНИК ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А В У К А З Е М.

У Н О В О М Е С А Д У
20. Децембра 1879.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

ЗБОГОМ!

Јоште један број!
 П' онда роде мој,
 Један те је терет мин'о,
 Један ти се порез скин'о;
 Један го-рак напред ногом;
 Опет једно ново: „Збогом!“

Наш је живот био ништа,
 Он је био само „шала“, —
 И публика схватила нас,
 Па се тако одазвала.
 Одзив бруји нашом слогом:
 Збогом! збогом!

Али ништа, — ми смо наши,
 И при чаши и при флаши;
 Куцнимо се, згода ј' вајна! —
 Шта ј' у чаши, — наша ј' тајна.

Ништа, ништа, ми се знамо.
 Амо срце, руку амо,
 Да с' у смеју и у шали
 Читаоци и „Стармали“
 (Што морамо то бар смемо)
 Растанемо, — растанемо.

Збогом даклем свиколици
 Наши драги претплатници,
 Предбројници наши вредни,
 И почасни и ванредни.

Збогом и ви луде теме!
 (Да-л за навек, или за време?!)
 Збогом Пего иза пласта!
 Збогом вило прапораста!
 Збогом бриго општих дера!
 Збогом грижо гушчи'х пера!

Мир пепелу наше кесе!
 Збогом марке и адресе!
 Збогом наши драги ками:
 Протокули и раками!
 Почивајте мирно, тијо!
 — Збогом и ти, вересијо!

Збогом и ви топли, врели
 Снови наши дрски смели,
 Снови наши светла лика
 О хиљади претплатника!

Збогом села, збогом двори!
 Збогом чуда и покори!
 Збогом хале, збогом вране
 У светињу замотане!
 Збогом смуци и медузе!
 Збогом чизме и мамузе!
 Збогом трути и мамути!
 Збогом бледи братоједи!
 Збогом зверке фела разни,
 — Не бојте се (абу)казни!

Збогом Ћиро, збогом Спиро!
 Ваш је говор многе дир'о.
 — Реко Коста да је доста. —
 Ал ви Косту зврц по челу,
 Па идите свуд по селу,
 Па говор'те живом речи:
 „Не дај ником да те гњечи!“

Запита-ли врабац с крова:
 „А куд оде чика Јова?“
 Песмо наша ти му реци:
 „Чика Јова отш'о деци“.

„Стармали“.

Шетња по Новом Саду.

XXXIX.

И ако је цича зима тако јака, да су и калуђери — покрај свег њиховог доброг вина у подручјима — охладнели (спрам народа свога), ипак смо ми Новосађани у суботу 1. децембра (по Сандићевом календару) били јунаци на зими: Ми смо се у лаким летњим хађинама шетали са госпођицама, које су тако исто лако обучене биле; и не само да нисмо озебли, него смо се још загрејали и зажарили од оне две фурунице, што их свака госпођица у очима носаше. Ко не верује, нека се распита у „Српској читаоници“, где смо се доиста целу ноћ при 16 гради Реомирових хладноће (на сокаку) шетали са лепотицама нашим (по читаоничким дворанама). Многи људи кад им зебу ноге играју да их мало загреју, тако смо и ми целу ноћ играли и доиста смо не само наше прозајичне ноге, него и наша појетична срца угрејали (јер не само што су нам ноге играле, него су нам играла и срца у грудима). Ово је била друга играњка у „Српској читаоници“ и мени се ова много боље допала него прва, из тог простог узрока, што на првој нисам ни био.

Осим те две играњке имали смо у читаоници до сада још и три предавања. Теме су биле „О српским матерама“, „Из прошлости Новога Сада“ и „Како се то долази до топлоте“. Већ смо рекли да на предавању „о српским матерама“ није било скоро ни једне матере, јер су то исто вече наше матере у бризи за своју децици, ради њихове неге и чувања, аранжовале партију „Фрише фире“; предавање „Из прошлости Новога Сада“ бавило се са пређашњим временима новосадским, кад се т. ј. још нису неке новосадске госпође картале и свађале, као на каквој чарди; кад још нису шиљале Српске мајке свој подмладак мађарским калуђерицама на васпитање; кад у Новом Саду још није било тако велике конкуренције у трговинама за моду и галантерију; кад Нови Сад још није био краљевска мађарска варош; кад се још нису бирташи богатели а школе празне остајале; кад су владике новосадске јавне баште за публику градиле и штипендије остављале; кад је било ноћу сигурно ићи по новосадским улицама као у по дана; кад су трговци наше књижевнике потпомагали и новине и књиге куповали; кад ратарске и занатлијске кћери нису носиле свилу и кадиџу; кад су Немци и Срби у Новом Саду у љубави живили, јер није било фуксовог „блата“, и т. д. и т. д. Предавање о „топлоти“ боље би било да је држано у ону суботу, кад је играњка заказана, јер на играњци би се та топлина боље осећала, него овако, кад се мирно седи за столом, а келнери сваког секунда отварају оних 16 врата и пуштају промају у собе.

Чујемо радосну вест, да је владика Анђелић дошао овамо у Нови Сад, те ће се даклем сад држати „шетње по Новом Саду“, а не више оне дерне „шетње по Будапешти“. Како „Стармали“ и онако с идућим бројем престаје излазити, то ће се

наша поштована публика, која не држи да је више потребан сатиричан лист, моћи од сада другом чему смејати, и уживати у шали и хумору г. владике бачког, који ће свој рад наставити и даље (мал' не написах и Даље), јер он има доста претплатника, који ће му намиривати штампарске трошкове и поштанске марке, и тако ће рад његов бити и даље маркиран.

Аб.

К о к и ц е.

Један шегрт београдски моли скупштину да се постара за Морал, Не прође неколико дана па заиста и дође Морал (у виду шпанског посланика).

Андрашиј се сад под старост учи тоциљати. До душе, нама је пријатније гледати њега на леду него да он нас води на лед.

У С. неки познати Вухерер Чива хтео да буде примљен за члана касине. Једном приликом у друштву где је било више чланова касине, рече он: „Господо, зашто да ме не примите, зар ја нисам ваш?“

— „Та баш зато и нећемо да те примимо!“ — чу се један глас из буџака.

Наши познати накладници Таборски и Парш издали су опет нове музикалије. И то „Fáj a szivem од Рац Пала (Чим сам чуо да је текст „Fáj a szivem“, таки сам знао да мора бити од каквог Раца.)

Пошто је сада г. Герман потребан у Карловци, — а и бачка дијецеза не ваља да буде без владике како би било да молимо Тису, да нам га пресече на две поле, па да се не осети нигде празнина. (Добро би било о томе мало промислити.)

Компарације.

Празно. — Празније. — Државна каса.

Тешко. — теже. — Порез и прирез.

Лукаво. — Лукавије. — Тиса Калман.

Кратко. — Краће. — Загребачки сабор.

Гишко. — Гипчије. — Хрватска делегација.

Изиграно. — Изиграније. — Мажуранић бан.

Црно. — Црње. — „Тиха ватра.“

Гадно. — Гадније бити не може.

Ћира. Па зар је Герман баш прави патријар? Спире. Није прави, он је само администратор патријаршије.

Ћира. Ал' сво у „Пестер Лојду“ стоји да је он „српски патријар!“

Спире. Ја то нисам читао.

Ћира. Ево ти на! У Лјду од 21. децембра, број 350. у „Fremdenliste“ стоји „Hotel Jägerhorn“: „S-e Ex. German v. Angyelits, Serbischer Patriarch von Carlowitz.“

Спире. Е па то бива, да когод већу титулу пришива, него што му кипира: тако је и он уписао у књигу, надајући се да док „Лојд“ изиђе из штампе постаће већ и патријаром.

Нема среће.

Кад сам оном лане био код браца Пере на свечари, упао ми је у очи неки жив човек што је служио око трпезе. По свршеном ручку седне и он уз госте те куц чашом о чашу познамо се те ми он приповеди своју историју.

„Био сам вам ја мој драги господару свој газда имао сам и кућу и ораницу, да нисам имао татора остало би ми било још више од оца. Кад сам стао на своје ноге не ћу ја да живим као паор него хоћу да се промећем по свету, ко велим лакше ћу живити. Први ми је посао био с вутошким дуваном. Продао сам двоја кола лепо — али кад дође ред на трећа, увате ме винанци па ми оде земља у „штроф“. Продам кућу па се преселим у Срем. Ту ти се на станим у једном сеоцету и отворим трговину са ситним еспапом. Непрође ни по године дана умре ми жена, а трећи дан букне ватра у дућану те останем го ко прст. Све што ми је остало био је један дебео брав и пет кошница. Хвала Богу и на томе само нек смо здрави — помислим у себи. Ја таман премишљам кога ћу да утучем кад једног дана а

мој ти бравац насрне на кошнице, а пчеле ти по њему — док сам се ја вратио из варошке куће а мој бравац отегао папке, тако су га челе изуједале, да је скапо на пречац — али и кошница било па и није. Да ја имам среће неби би данас био туђ слуга али да ми ја бог дао да сам шеширџија, деца би се без главе рађала — таке сам вам среће ја!“

То рече и стреса боцу шилера на испак. За ћути мало па онда поче из свет грла да пева:

Еј! нема лепше тине од крмаче
Још да су јој од купуса крила
Испод крила девет литри вина
То би таман за вечеру било!

W o h l.

У бившој а сада развојаченој краини, дође комисија у једно место да новаче (за солдате способне) асентира. — Између разних сцена, што се том приликом догађају, особито у разговору. Јер у комисији су већином били официри и Дри. Немци; а становници Срби, ево једног:

Председник комесије види једног новача, још телесно неразвијеног, пак ће рећи оцу тог новача! Но твој син нераст! (месте није израстао).

Отац. Благородни господине! како можете казати, да је мој син нераст, кад ево село посведочити може, да је момак.

Председник. Ја вол, ја ти каже твој син нераст.

Отац. Господине! јесте ли ви вол, то неznam, али знам само да мој син није нераст.

Ала је брестар!

Др. Ангер из Воћина ординира једном — са болесним вратом — дошавшем добро стојећем земљелцу да се овако лечи; „Узмиш фластер, мажиш грпа дебил на бол прст, па лепиш на фрата, држиш док можеш, кад прођеш, мени дођиш.“

Кад земљоделац оздрави, однесе Дру одојче пресе и завали му се. Др. залита: „покаши фрата, ди стоји фластер“.

Земљед. Господине: ја богме нисам врата понео нисам знао да треба.

Доктор. Ама твој фрата покажи, ди је био лепиш фластер.

Земљед. Господин докторе, знате врата су од коморе, па да сам ји доно, појели би пси и мачке месо и сланину, што је у комори. Али ако баш мора бити, ја ћу вас кући мојој одвести да видите, јер ја још нисам фластер с врата одлепио.

Докт! А ти најпре држала врата на твоја.

Зем. Господине, опростите, ја ји нисам држао, него сам забравио, а сутра јутру већ ми је било боље.

Ту је било споразумљесње.

Абуказемов календар.

Децембар.

11. Акције прве бачке банке с к а ч у (у фуруну).
12. Докле сиротиња цепа дрва, дотле сомборски доктори цепају — бираче.
13. Ал' има их у Сомбору, који умеју још нешто цепати. Го нешто зове се — карте.
14. Опет жица телеграфска од Сомбора прекинута, те не знамо резултат рештаурације.
15. Свети „отац“ Герман прима честитке по доласку свом из Пеште (баш на „Оцеве“).
16. Један странац ходећи по улицама вршачког метежа, морао је да понесе са собом аријаднино клупче, да може изићи из заплета.
17. Срби моле, да им се пошље од горе још који патријар.
18. Патријар Ивачкових вели: „Ја сам ишао на Даљни пут, па сам се борово за своја права, и они ми обећаше Вела брда, али заман!“
19. „Стармали“ је озебао од хладноће српске публике.
20. Овај назеб може га стати живота, ако се не напари; за то ваља да се пошт. публика постара ради паре.

Досетке и наивности из дечијег света,

(прибележене сасвим верно, без икаква додатка.)

(Продужење.)

Исти Мита био је веома досетљив. Жао ми је што нисам запамтио све досетке.

Једаред дође покојни капамаџија Н. к Митином оцу, да прими плату за неке јоргане, које му је правно. (Тај је капамаџија, као сад да га гледим, имао једну ногу краћу, једва да је допирала другој ноzi до чланака).

Митин отац не знајући колико дугује капамаџији, запита га: „Но, мајсторе, како стојимо?“

Пре него што је мајстор одговорио, пришапне Мита оцу „на једној ноzi.“

У кући где је Митин отац седио, био је и неки посластичар који је имао момка мало блескастог и ђакнутог, по имену Луку. Мита, ма да је био много млађи, добро се пазео са тим Луком (који је увек имао у џепу „катарцетла“!) шта више звао га је и својим побратимом.

Миту је често копкало да своме побратиму каже шта о њему суди, — ал опет није рад био да му се замери.

Једаред, кад су на басамацима седећи ћеретали, рече Мита Луки:

„Побратиме Лука, одсад си ми био пријатељ буди ми и досад!“

Лука одговори: „хоћу, Мито, хоћу!“

„Ал ја би теби, Лука, нешто казао.“

„А шта, Мито?“

„Не мој јести лука, јербо ћеш бити луцкаст; — а већ ко канда си малко.“

Мала Пава била је мало лакома на добар залагај. Једаред дође својој ујни у госте. Било је пред подне, баш кад је ујна вадила из пећи торту, коју је правила за госте, који ће јој по подне доћи.

Пава иште те торте.

Ујна јој каже, да она има за децу других колача, а ово је, вели, туђе.

Пава се мало замисли па онда рече: „Јујна!“

„Шта је, рано?“

„Јујна, — ја би туђе!“

Малог Ђуру ниси могао тако лако заплашити. Метули га у кревет, ал он неће да спава.

Дадиља проба да га заплаши. Чим га није плашила! Говорила му: „Сад ће доћи отац, — сад ће доћи мати, — идем да зовем ојачара“. Ал бадава, Ђура се не боји.

Наједаред досети се дадиља па му рече: „Ето иде курјак!“

На те речи Ђура скочи из кревета викнувши: „Ди је, да га јашим!“

Мали Мита је сваком свом прсту наденоу име. Ал имао је свога разлога зашто је који прст звао овако а не другчије. На пример: велики прст на десној руци, који му је са једне стране увек имао флеку од мастила, звао је Машом, сећајући се на флеку, коју господин Маша има на врату.

(Да вам и то кажем, како му се Маша осветио, кад је за то чуо. Једаред идући у школу сретне Мита г. Машу. Маша викне оштрим гласом: „Мито!“ А Мита се дошуња, питајући: „шта заповедате?“ — Маша му сасвим озбиљно и строго рече: „Не зовем ја тебе, ја мој мали прст на ноzi зовем Митом.“)

Кад се мали Мица родио, његова старија сестра заишла је весела по комшилуку, и кад су је запитали: „Што си ти море тако радосна?“ Она је сваким поносито рекла: „Е, — ми родили дете!“

Једна драма из ђачког живота.

Хумореска.

„Ево ти два шестака, па извади цедуљу!“ рекох ја моме таљигашу, баш кад стадосмо пред Ђупријом у Варадину.

Он сађе с кола и прилично се тамо задржа, јер около беше стало чудо колија, па се све грабе ко ће пре да добије цедуљу; најпосле ево га, пљуцну, задену цедуљу за шешир и седе на кола.

Једва дочеках да потера, јер већ коњ стаде нешто зазирати и ушима стрићи, сигурно од св. Непомука а ја опет бејаш уморац, није шала по жеzi цео дан на таљигама се трурати.

Беше 4. октобра 187* а сунце припекло ко у јулију. У коли бесмо ја и мој кочијаш Јован, који ме у Нови Сад у ђимназију возио, осим тога мој

сандук, амбREL и завежљај, а остало само сено за „кешу“, бијаше га толико, да сам седио ко на престолу.

Кад бесмо на среди Ћуприје рећи ће мој Јован: „Бога вам господине, где ћемо ми управо утерати у Новом Саду?“

„Код кешиног имењака, ко и обично!“

„Аха, код црног коња!“ прихвати Јова и напуни лулу. Кад бесмо код променаде, ја се сиђо с кола, те се ладовином упутим ка „црном коњу“.

У исто време дођох у гостијоницу кад и Јован, јер се и кеши досадило па иде оће неће; кад га Јова намири уђосмо унутра и ја заисках две чаше пива. Био сам се зажелио новосадског пива.

За тим сам читао мало „Заставу“.

„Има ли што из Херцеговине, господине?“ запита ће Јован.

„Има добро по наше!“

„Е да!“ вртио је главом неверни Тома.

„А што?“

„Нема ти ту сад ништа, док не буде зима!“ одговори Јова сучући брке достојанствено, е ће он мене — „штуденту“ надмудрити.

„Таман онда ће бити тешко усташима“, рекох ја.

„Ма како би они — шака људи Турке, силесију стару, сами потукли; ма није то лако, ево што је цар Лазар, знате кад је оно царица Милица“. —

„Па ко ће им помоћи?“

„Хе! Још ни то не знате, да вам ја кажем хе!“

„Де реци Јово, знам ја да ти више знаш од мене. Још две чаше!“ Келнер донесе.

„Та знате говоре људи и кажу — та мај ви то знате!“ Обрецие се Јова мислећи да ја шњиме шалу збијам.

„Та неznam, бога ми!“

„Кажу кад буде тамо на зиму, док заладни . . уф, ала је то врућина (потегне из чаше) — дакле кад заладни доћи ће Рус, русински цар, па ће сву поганију турску истерати до на крај света, па ће онда дати књазу Милану Обреновићу круну, сву од сувог злата, — кажу да је већ готова — па ће он онда бити цар —!“

„Та иди само!“ насмејох се ја грехотом.

„Та шта иди!“ на то ће он жешће, „знате онај Шамика био у Футогу, па каже: пре две недеље родило се тамо дете, па чим се родило, оно проговорило: „о св. Сави мора један цар пасти!“ ето! ко би то други био већ турски цар . . .“

„А, то је што друго!“ рекох ја, усиљавајући се да се не смејем Јовиној политици. Затим га оставим исплатих пиво, и одох моме пријатељу Павлу (иначе „у књижевству названи“ Маленко Штапић).

Сретнем га баш на сокаку, гди се шета са више другова, ту се поздрависмо, ижљубисмо, питасмо се за „јуначко здравље“ и најпосле одосмо у Павлов стан. Ту донесосмо неколико флаша вина, разговарасмо се и певасмо, слависмо састанак, јер од Павлови укућана нико дома не бијаше.

„А гди су твоји?“ запитам га ја.

„Још нису дошли из бербе из Беочина а служавка опет отишла некуда.“

„Па зар си ти сам осто код куће?! То твој господар има у теби великог поверења!“ „возразим ја, „а збиља ти ниси ишао кући — тако си ми писо — па зашто си се преселио од госпође Ш. овамо?“

„Е то је читава историја!“

На то ће Милован (нарицајемо: Кир Филипу):

„Јеш чуо Павле, у име свију другова те молим да нам једаред приповедаш тај твој живот о факацији; већ си свима уши напунио да је романтично особито“.

„Ајде де, оћу, само док лампу упалим!“ одговори Паја.

Беше се већ смркло.

Било нас је шесторица; поседасмо око великог стола а Павао поче:

„Познато вам је да смо последњег Јула добили сведоџбе; сведоџба ми беше „преизрјадна“, све само „одлично“ иза „одличног“. Али знате и то да сам ја бедни сиромашак, да сам целе године кубурио и једва се издржавао; ваљало ми је о факацији кући отићи, а да се више и невраћим. Али пријатељским заузимањем добијем ја „кондицију“: да учим сина моје садање госпоје, из другог разреда, а награда ми беше — кост и квартир. Нуспут сам учио и госпојину ћер (ту је поруменио) француски, а она би ми за награду свирала на клавиру, а ја би је тада песмом пратио, јер јој се мој глас допадао...“

„Ко талијански вергл!“ примети ће Милован де Кир Филипу.

„— И тако је трајало прве две недеље.

Друге недеље седих ја за књигом и читих „Умно развиће Јевропе од Дрепера“, ал' чујем како се господар са госпојом нешто препире; ја оставих Дрепера (и онако га нисам разумео) па слушам.

Ово им беше од прилике разговор:

„Ма јеси ли чула Макрена, овај ми се дечко с „мезимицом“ Саветом нешто лепо гледи нисам ја рад, да он њу у француском инштруира! И пре ја слушам а они почну „вранцуски“, па после само „српски“ диване; то ја не трпим! — Па онда она свира а он зија...!“

„Ијуф Мелентије, жалосна! Шта ти на „дечицу“ бедиш! Боже опрости и оклопи и мајко божија...“

„Та ти све тако! Ил' ваљада га још и ти бра ниш? Али ево ја ти кажем, чим видим да они ћеретају, уместо да уче, забранићу јој учити, а њему ћу најтоплије и најладније препоручити, да он оног малог звекана учи; него онај незна ни колико је два пут два, а он њу учи француски! Пре неки дан га питам — нашег малог звекана — колико има коњугација у латинском, а он после дугог размишљања одговори: петнајст! Та ваљда није, реко ја! Аха, рече он досетив се: три, Positivus, Comparativus и Superlativus! Ето!“ И чуо сам како је залушио врати, и отишао.

То ми не беше најпријатније, а беше ми чисто и противно, невоља је, а и неблагоприятност је то највећа за учитеља, кад му је ђак било глупав, било недорастао за оно што учи!

После цркве ето госпођице и ми почесмо ко о-

бично — француски; учио сам је граматiku од Ан-а; мало за тим време постајало и ми се разговарасмо о времену.

„Јесте видли госпођице како календар лаже, пише пљусак а овамо дивно време“, (једини је „Жижан“ прави пророк, он погоди у свом 8. окт. да ће се Дунав уливати у — Тиров канал).

„Дабоме, красота! Да, збиља, господине јесте ли читали „уништење јестетике“, баш данас та књижица мени до руке дође!“

„Та што ће мени „јестетика“ кад сам ја глдан!“ упаде брат-Милан Павлу у реч.

„Не прекидај га!“ повикасмо остали, а он настави:

„Нисам госпођице! А јел' чему?“

„Та мрзило ме читати!“ На то ме погледа умиљато:

„А шта је оно тамо?“

„Мој дневник!“

„Шта сте данас написали у њега?“

„Та ништа!“

„Покажите!“ и она га махом довати и читаше:

„... Данас је дан леп као и она, небо је плаво, као и њене очи“

Савета порумени, „на кога се то односи?“ рече.

„На вас!“ одговорим ја нагло.

На то се врата отворише и — господин Мелентије ступи у собу, па скрстив руке гледаше нас.... Ја онако у „запари“ брже боље питах госпођицу:

„Кажите ви мени, шта значи то *Ma mère a acheté un chapeau pour ma soeur?*“

„Сад „шапов“ јел', а мало пре? Све сам чуо! Ти Савето одма да си отишла у твоју собу, а ја ћу већ доћи за тобом, а ви, господи Павле изволите после две недеље изаћи одавде, да не „соблазњавате“ место да „воспитате“ моју кућу. Dixi!“

И изађе на поље.

Морам вам приметити да је господар Мелентије и ако богат и нешто научен ипак доста суров био.

Што се тиче његове „персоне“ беше подугачак а танак, па увек с наочари на носу и „шнуфтубом“ у руци.

Игледао је као какав стари сеоски учитељ тамо где год у Немачкој; био је старац од „старог шлога“, али се зато увек бојао „шлога“, јер и отац и мати му поумираше од капље, с тога он страшно „шнуфује“, држећи да је то најбољи лек против „шлога“ (ово нека прибележи који скупљач „народне медицине“).

Еле ја оста на цедилу, када он изађе. Није шала — мишљах — могао би се лако овако школовати, ма се и оканио учења француски.

Ова катастрофа с француским не остаде без зли последица и по г. Мелентија.

Пошто је и гђ. Макрену и Савету поштено изгудио, разболе се он и паде у кревет.

Са Саветом се нисам од тога доба виђао.

Једног јутра донесе ми служавка Етелка са сузним очима „фруштук“ и уједно ми јави да се господар Мелентије с душом бори.

Није ми било до доручка, одма отрчим у боле-

сникову собу; он ме погледа пружи ми руку и гледаше ме дуго, као да ми шћаше рећи: „паштам ти!“

Ја га пољуби у руку, он се задовољно насмеши и умре — капљом ударен.

Беше ми га јако жао.

Сутра дан покопасмо земне остатке г. Мелентија, и сви се у црно обукосмо.

Рекох „сви“ јер је госпоја и мени „црни анцуг“ купила с речма: „остаћете и даље код нас, али се надам да ће те се оканути лудорија.“

„Ја се заветујем!“ рекох узбуђено и тај сам завет и испунио.

После оне одоше у бербу, да их жалост мало мине.

И то вам је та мала драма у мом живовању о факацији!“

„Завеса пада!“ продера се Кир Филипу и испразни чашу, макнув при том јако обрвама.

Он је, *nota bene*, могао обрве чак до на вр главе подићи.

„Па је ли госпођица и даље учила француски?“ запита грк-Драгутин.

„Није!“

„Та то су у стање крвања језик стављајуће речи!“ додаде „благоглаголиви“ Емил.

На то зачусмо неку лупу у авлији — дошла нека кола.

„Ко је то?“ запита ће Милан шчепавши чашу у намери да се — за сваки случај брани.

У то уђе и служавка Етелка

„*Die Herrschaft ist gekommen!*“ обавести нас она. Беху дошли Павлови из бербе, с тога се ми шњиме у кратко опростисмо и одосмо сваки својој кући, односно — квартиру, а ја „црном коњу“ да изравнам с Јовом, те да се сутра дан и ја гдегод утњездим.

Ђура — Ћ.

Књижевни оглас.

Здравље је моћ!

У току наступајуће године излазиће у нашем издању тромесечне свеске под насловом:

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

ПОУКА О ЖИВОТУ И ЗДРАВЉУ.

Књижице ове пише познати и припознати писац на пољу здравствене науке г. Др. Милан Јовановић, с намером и жељом да распростре у народу знање о животу и нези човека од рођења његова, па до крајне му старости. Све што је родитељима наше деце и старатељима народа нашег потребно знати у томе правцу, наћи ће с временом наслагано у редовима ових књижица.

Позивамо наш читалачки свет да пригрли ово подужеће материјалном помоћи својом, те да нам омогући понунити у нашој кући једну празнину, зарад које пропада многи драги живот нашега подмладак, и гине многа снага у одрасломе народу нашем.

Свака књижица изнеће 64 стране, малог цеоног формата, а стајаће годишње све 4 књиге само

1 фор. што ће им се по изласку свака књига о нашем трошку разашливати. Иначе цена је појединој књизи 30 н.

Прва књига већ је ушла у штампу, те по томе изаћи ће првих дана наступајуће нове године, а донеће ове чланке: 1. Шта хоћемо са овим књижицама? 2. Једна реч матерама. 3. Зашто нам гину деца? (повој). 4. Сучим ваља да одпочнемо јестиво? 5. Обичаји што нас тару и море (I. Свадба). 6. Примери дуга живота. 7. Зашто прозебу и промрзну наши удови?

Предплату за „Народни Лечник“ прима у Србији књижара В. Валожича, а из осталих крајева подписана штампарија.

У Новоме Саду на Материце 1879.

Накладна штампарија А. Пајевића.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

ПРЕТПЛАТНИ ПОЗИВ НА КЊИГУ
ПРИПОВЕТКЕ МИЛОРАДА П. ШАПЧАНИНА

IV. КЊИГА

ХАСАН-АГА

ИСТОРИЈСКА ПРИПОВЕТКА

ПО ЧАЈКОВСКОМ, КУНИБЕРТУ И НАЗИВАЊУ СУВРЕМЕНИКА

Цена 2 динара или 1 фор. ауст. вред.

Књига износи 22 и по табака.

Скупљачи претилате на 5 предбројника добијају једну књигу бесплатно.

Књига ће се разаслати поштом о трошку књижаре.

Ова IV. књига Шапчанових приповедака излази у дво-

јаком издању: за оне, који имају I. II. и III. свеску, излази IV. свеска у истом облику, а за оне који их немају, који би је хтели имати засебно, као што и јесте засебна прича, излази у другом облику у лепим илустрованим корицама. Илустрација приказује једну од најглавнијих и најлепших сцена из саме приповетке.

Скупљену претплату треба послати потписатој књижари до 25 децембра. После тога времена одмах ће се књиге разашливати.

Приповетке Милорада П. Шапчанина познате су нашој читалачкој публици. И Хасан-Ага не изостаје иза оних, које су до сада угледале света. Наши књижевни листови признају Шапчановим приповеткама својства, која имају изврсни књижевни производи ове врсте. Нема много књижевника који као он владају разумљивим, лепим и уметничким слогом. За ово је Хасан-Ага један од најбољих доказа.

У Хасан-Аги приповедају се устанци нашег помухамедашеног народа у Босни, устанци, којима се желело сбацивати власт Османлија и васпоставити народну босанску владу. Устанци су се свршавали с двојаким успехом: први у корист бораца за босанску слободу, други њиховим поразом. Но у оба рата показаше наши мухамедовци ретку истрајност, примерно јунаштво, непомирљиву одвратност према Османлијама. Њихово срце привлачило их је земљи, приближавало осталој својој браћи православној и католичкој — али још неослобођени од неповољних утисака минулих историјских догађаја, више одушевљени мухамедовством него својом народношћу, пропадају они поцепани и растргани, губе се у виговима и клопкама понајвише хришћана-странаца, који, пробисветски солужаше се у османску империју, већином да помогну скрхавати и искорењавати оправдане покрете разно родних народних живаља по широкој царевини. Особито су просто и лепо нацртани религијозни, породички и друштвени обичаји наше браће Мухамедоваца, обичаји, који су већином српског и хришћанског порекла и који се ни мухамедовством нису дали сломити ни искоренити.

У Београду, 1. децембра 1879.

КЊИЖАРА ВЕЛИМИРА ВАЛОЖИЋА.

Добровољни прилози

ЗА ПОДИЗАЊЕ СПОМЕНИКА ПОК. СИМИ МИЛЕТИЋУ

у Новоме Саду.

(Наставак.)

Андрија Поповић учитељ из Беодре . . . 1 ф. — н.

Милош Асуржић из Новог Сада . . . — ф. 30 н.

Стеван Ивошевић из Новог Сада . . . — ф. 10 н.

Мирко Глишић из Новог Сада . . . — ф. 10 н.

У прошлом броју јављених . . . . 185 ф. — н.

Свега . 186 ф. 50 н.

1 динар и $\frac{1}{4}$ ф. у сребру. Која је свота предата

Администрацији „Заставе“.

Што даље стигне прилога на горњу цел, изнећемо на јавност на овом месту.

Уредништво и издаватељство „Стармалог“.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег дана у сваком месецу.

Годишња цена 4 ф. погоднија 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Још се може добити

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за 1880 годину.

Цена 50 новчића или 1 динар.

Наручбине из Србије ваља упућивати књижари В. Валожича у Београду, из осталих крајева подписатој штампарији.

Ко наручи за готов новац или на распродају у више примерака ових календара добија према количини наручбине већи и највећи рабат.

У Н. Саду о св. Николи 1879.

Накладна штампарија А. Пајевића

у Н. Саду.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду, а коме је наручије Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад. Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА КАО БОЖИЋНИ ДАРОВИ

ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ

сад су баш угледала света, и нека су што топлије препоручена српској читалачкој публици.

ИЗ СРПскогА ЖИВОТА

ПРИНОВЕТКЕ

Стевана В. Поповића

изворни списи књига I, на 8-ци, 18 штампаних табака на финој хартији
ЦЕНА 1 ФОР. или 12 ГРОША ЧАРШ.

ЕНОХ АРДЕН

ОД ТЕНИСНА

превео Змај-Јован Јовановић

8-на, 4 штампана табака са илустрованим корицама, на финој хартији.

(Ово је дело наградила „Матица Српска“).
Цена 50 новч. или 1 динар.

БАДЊАК

ДАРАК ДОБРОЈ ДЕЦИ

од Чика Стеве

са 14 слина и лепим илустров. корицама.

У књизи су и лепе четири са свим нове песме од Чика Јове Змаја. Цена је укориченој књизи у тврдим корицама само 25 новч.

БИМНАСТИЧНЕ ИГРЕ

ЗА СРП. НАР. ШКОЛЕ

Први део. Просте и редне игре, игре са непомоћи и сметњама, слободне игре у пољу и на игралишту

по најновијим немачким изворима
написао Ђорђе Глибовски

учитељ на срп. виш. дев. школи у Н. Саду.
12 штампаних табака на 8-ци са 93 слике.

(Ово је дело наградила „Мат. Српска“).

ЦЕНА 1 Ф. или 12 ГР.

АСТРОНОМИЈА

од Н. Локиера

члана краљевског друштва у Лондону
с немачког превео

ДР. Ђ. ПАТОШЕВИЋ

са 47 слика. (Ово је дело као 7-ма свеска „Почетница природних наука,“ које су пре тога такођер у нашој наклади већ изишле и могу се добити свих седам свезака тврдо укоричених за 3 фор. 50 новч). 8-на, 8 табака.

Цена 50 новч. или 6 гр. ч.

СРПСКЕ НАРОДНЕ ЗДРАВИЦЕ

О СЛАВАМА, КРОНОМ ИМЕНУ И ДРУГИМ ПРИЛИНАМА

КАКО СЕ НАЗДРАВЉАЈУ

Боци Которској, у Херцеговини, у Босни, у Србији и у Ц. Гори.

Издање ЗА НАРОД.

Цена 20 новч. или 2 гроша чарш.

О ТЕЛЕСНОМ ОДГАЈИВАЊУ ДЕЦЕ

по професору др. Ј. Стајнеру

од Др-а Радмила Лазаревића

8-на 4 табака. — Цена 20 н. или 2 гроша.

ЗНАМЕНИТИ БОКЕЉИ

писме Томо Крстов

8-на, 34 стр., св. I, у којој су животописи два знаменита Србина из Бок Которске.

Цена 10 новч. или 1 гр. чарш.

ЗАВЈЕТ ИВАЊСКОЈ ГРАДИНИ

Босанска приповјетка

од П. ДЕСПОТОВИЋА

Цена 20 новч. или 2 гроша.

Ко на више поручи ових књига дајемо 20—25% рабат према величини наручбине, а дајемо и у комисију ове књиге познатим нашим растуривачима књига. Наручбине обављамо уредно и брзо.

Овом приликом јављамо, да ће до идуже нове године у нашем издању изићи: Светосавски дар одраслој омладини:

Књига најважнијих проналазака у XIX. веку. Написао Стеван В. Поповић епарх. шк. референт. — Књига ће изнети 10 штампаних табака на великој осмини, лепој и јакој, углађеној хартији, биће урешена са 40 уметнички израђених слика, увезана у тврде сходно илустроване корице. — Књига је писана лако и разумљиво, те ће бити од велике користи одраслој омладини а и свакоме који је рад да проучи шта су изумели највећи умови. Цена је књизи 1 фор. а вр. За Србију 12 гроша. Школским одборима и свакоме кад навине поручи дајемо 20—25 по сто рабата.

О ДИФТЕРИТИЧНОЈ ВРАТОБОЉИ

за српске матере

написао Др. Илија Огњановић,
пРАКТИЧНИ ЛЕКАР У НОВОМЕ САДУ.

(1000 примерака ове књижице откупила је српска влада у Београду за поклоне сиромашним родитељима и учитељима).

Цена је књизи 20 новч. комад. Ко више књижица поручи добије по 15 новч.

Наручбине ваља упућивати

Штампарији А. Пајевића у Нови Саду.

ОГЛАСИ.

ствариште одела

П. Н.

Јављам поштованој публици, да имам на мојем стоваришту

ОДЕЛА ЗА ГОСПЕ И ГОСПОДИНЕ
(КОНФЕКЦИЈА)

по најновијем париском фасону у највећем избору.

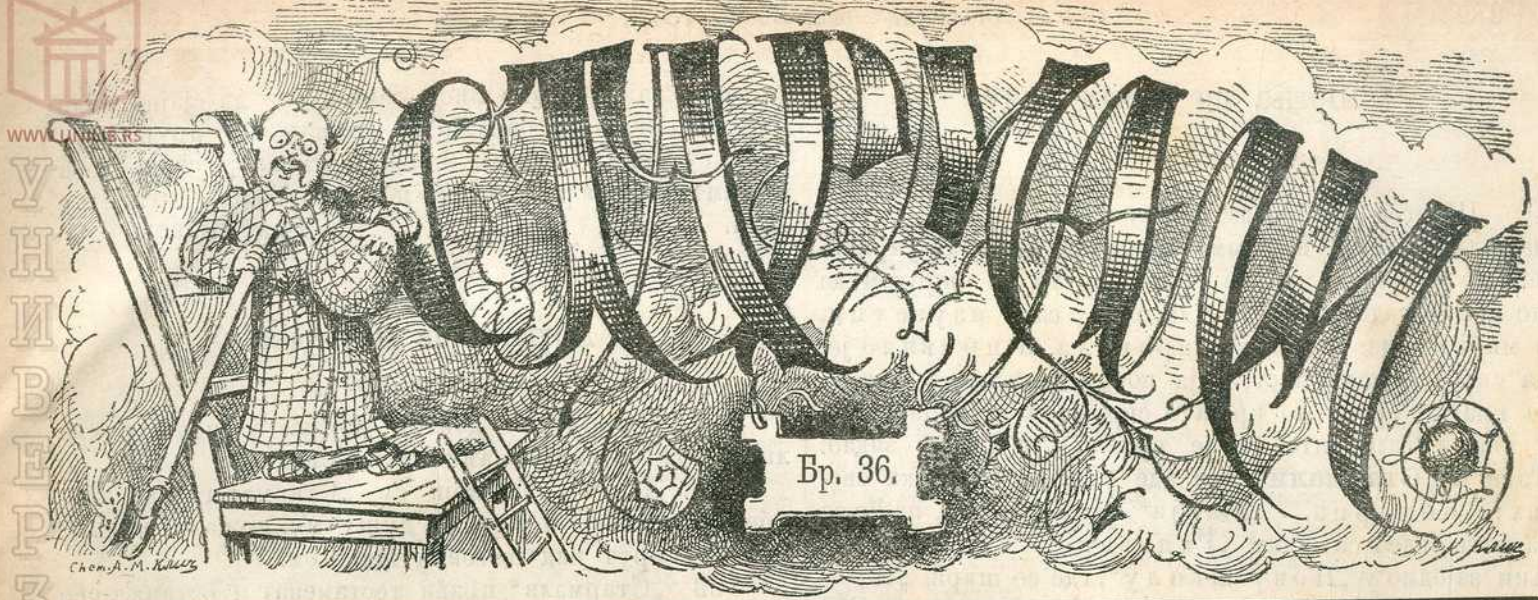
С поштовањем

БЕРНХАРД ФИШЕР.

по најновијем париском фасону

Бернхард Фишер

ОДЗИВ НА ПРЕПЛАТУ.

Одзив мени из горице — и т. д. Доситеј.

Ништа није лакше него писати „Позив на претплату“. — Али „Одзив“, то је већ теже, то већ задире у сферу туђих интереса. (Ту се обично записује, — ergo ту се и одаписује). — Доказавши тако да је позив лак, а одзив тежак посао, ми се лаћемо тежег посла, не тајећи ни мало да нам одиста тешко пада.

Нама се учинило као да је наша публика покренула (или окренула) нов лист, који се зове на пример „Мирникстирникс“, и по наслову судећи да ће тај лист бити много пикантнији од „Стармалог“, купимо наше хајташе, а редакцији новог листа „Мирникстирникс-а“ кличемо: О сана!

Али шалу на страну (и тако нам више не треба) — „Стармали“ се ево силази својевољно са свога престола (ту би сте могли викнути: живео!) — Он се није ни попео на престо (до сада управо није ни био престо, него сад тек престаје) себе ради, него вас ради, — (молимо још једно: живео!)

Ако пак ко мисли да је дух времена заврнуо Стармалову патријаршију, а Стармалог сургунисао у Даљину, тај нека се теши тиме, што ће тај исти дух времена наћи Стармаломе и администратора, н. пр. у виду „Кикерикаја“ који нам је и до сада куку-рекао за наше новце у нашим кућама, и читаоницама. Он нас уме боље грдити него Стармали, зато и треба да буде његово првенство.

Али и то је само шала (ако није истина).

„Стармали“ ће од сада бити најбољи лист јер му неће нико наћи мане.

„Стармали“ ће од сада бити и најраспрострањенији лист јер ће га од сада Енглези, Французи и Немци исто тако читати, као и Срби.

„Стармали“ ће бити од сада најслободнији лист, јер се неће дати ни од кога пресовати (штампати).

Има људи који су велили да је „Стармали“ био скуп; скупљи него четрдесет чаша пива, — скупљи него по оке дувана, — скупљи него четир пара рукавица, — скупљи него прва мајзл-виза на фарблу (са доцнијим визама већ се не може упоредити) — скупљи него кутија рајспулвера заједно са Лемановом помадом. Тим штедишама за љубав спустили смо знатно цену нашега листа. Он ће од сада бити у четир ф. јевтинији него досада (јер досада остаје по старој цени види н. пр. „Недељни Лист“ и т. д.) али зато ће и „Стармали“ излазити мало ређе, т. ј. за 36 бројева мање него лане.

То је за љубав штедишама и према оној пословици: у штедише свега више.

Али шта ћемо са онима, којима „Стармали“ није био прескуп. — Њима, па и свима другима пружићемо руку на расанку и рећи ћемо им:

Знате-ли шта? (Учините се као да не знате шта).

Остајте нам с Богом! Будите од сада сами свој Стармали. Обуците се у шарени шлофрок филозофије, али зато не спавајте, већ се попните на стелицу опрезности; натакните на нос наочари искуства, спустите брке до српских прсију (да вам их никакав бајус педри неуфитиљи) пригрлите десном руком глобус човечанства, али не дајте да он вас оглоби, — у леву руку стисните чибук фумигирања, који вам уједно може послужити као обрана од мушица, које се од тешке немоћи копрцају и стрпење нам голицају одалачите њиме што је за одалачење, — ал у грудима носите увек српско срце и српско поштење, српску слогу и српско уздање — тиме се Стар помлађује, а Мали расте. Нас пак задржите у добром спомену, да смо вам по могућству верно и тачно послужити хтели.

„Стармали“ ће сада мало да прилегне, надајући се да ће из те прилежности понићи Невен цветак на стази к бољој будућности. (Види „Наговест“ при крају овога листа.)

С Богом! — Стари ће се пријатељи познати и у новом облику.

Стармали.

ШЕЋНА ПО НОВОМ САДУ.

XI.

Помни последњај!

Што год има свога почетка, мора имати и свр-

шетка, изумљивајући само вршачки заплет и припо-

ветку “Босанка” у “Јавору”, јер то не верујем да

ће се кад год свршити. Али то су само извезени,

а ми ћемо да се држимо правила, а правило је,

да сваки српски лист, који почне да издази, дотера

за кратко време до краја и свршетка и узари носом

у онај гулар, што га је српски не(и)мар знао.

Тако и “Стармали” ево иде у крило предака сво-

јих: “Комарца”, “Змаја” и “Жиже”, па ће се

састати онде и са малим “Радованом”, па ће ићи с

њим заједно у “Нову школу”, где се шири “Про-

света” а кад велики нарасте, он ће ступити у “За-

другу” и слушати “Лас народа”. За тим ће

привасти “Вилу” и помоћу њезиног отпевати коју

химну у славу својој старој “Отаџбини”.

А које је његова стара отаџбина то се већ зна.

То је ова овде на земљи, где је он на терету

био српској прџини, те откидао од пива, од “Фар-

ога” и “Фрише фире”, од потпоматана мађарског по-

зоршита у Новом Саду, од претпаћивања на “Ханз-

берга” и “Кикеркија”, од прилатана на Нарена-

банд” и похаћана професора малике Шобри-Лозеча

и т. д. Све му је он томе сметао, јер је рођољубивим

Србима и Српкињама откидао свака три месеца по 1

фор. а. вр., и тако им умалио свесна душевна ужи-

вања њихова, те сад срећа што га је бог примио да

се не пати, а и другима да не досађује, јер нити

је био “курмакер”, па се умео улативати; нити је

био кројач, да је умео коме петлати; нити је био

калџџер, да је хтео пред ким метанисати; нити

је био националан економ, да је умео кога штеди-

ти, и т. д. Једном речи он је био измишљан члан

(новосадског) другштва и према пословици “де мол-

tuis nihil nisi bene”, нека сваки поштовани читалац

кад чује да је “Стармали” престао излазити каже

у себи: bene!

“Стармали је у последње време и тестамент на-

правио. Ловори се да је овако расположио.

Слова, којима је штампан, оставио је оним по-

повима, који до сад никад слова нису имали, да

изнесу у цркви пред православно Хришћане.

Панир је завестао националној банци у Бечу,

да прави од њета банкноте, јер ће брже ићи, него

кад се на њему штампала српски лист.

Адресе је наредно да се пошљу експрестини у

Нишу, јер она има сваки час посла с неким адрес-

сама.

Береџионичке књиге своје назначао је да

се оставе у музејум, како ће из њих потомци наши

штудирати моћи увиђајућност нашу у XIX. веку по-

сле Христа.

Ужњини “Стармалота” чујем да хоће да

оснују “L'Interprise des rompres funebres” за сара-

њивање српских листова, и биће чланова из

разне класе; што су већа места српска и имућни-

ји људи, све ће се више чланова одатле уписивати

Абуказемов календар.

Децембар.

21. “Стармали” дакле долази у пензију; да

ли ће му се скоро наћи администратор?

22. Доктори, који су “Стармалот” до сада

“бежандловали” и управо душу му држали, предо-

мили су прут над његовим животом.

23. “Стармали” прави тестамент и оставља све

своје непокретно имање (т. ј. вересију, коју од

дужника не може да покрене) оном, ко напише

обавештај нашем народу, да су сатирични листови у

ово доба измишљана ствар и прави луксуз за нас.

24. Један владица даје “Стармаломе” даћу, при

којој се и шампанер пије.

25. “Стармали” је нашао покровитеља, т.

ј. добио је покров.

26. Шубљика српска иде на уков “Стармаломе”

говорџи: Кад га нисмо умели сакранити (сачу-

вати), а ми ће мо га сакранити (закопати).

27. Тако је сада остала столица “Стармалова”

упражњена; ко се на њу погне, нека прочита нај-

пре мемуаре “Стармалота”, што их је у вересију-

ничким књигама оставио.

28. “Штаљиви астроном” се поплашио да не у-

дари епидемија.

29. “Штаљиви астроном” је управно на небо

свој дурбин да види које ће место “Стармали” до-

бити и има ли код њета још која столица празна.

30. Како би било, кад би се покренуо нов лист

“Фрише фире” — ту бар нема вересије.

31. “Стармали” се преврће у гробу; (боже

би било да се за живота више превртао у чита-

лужој публици).

Из децријет света.

Наш комшија заклао јесена сивње па нам по-

стао кобасица. Међу кобасицама била и једна мала и

кратка за нашу малу Малу. Кад су п. све донели те

кобасице печене на стол, поједо Мача своју кобасицу

те назвали дрвце на ком је била кобасица наведена

у те рече: “Сад идем у башту посадићу ово дрвце у

земљу па ће до године опет родити на њему коба-

сица.” —

Љачки разговор из бивше Егарне школе.

Учитель пошље Љаче на колици да у бурећу

воде донесу. Деча дођу и овако рапортирају:

Хер јер, их вуци ден колици, аф амот ли об-

ручн поупци, ди пипн исезаген, унд васер све шшиц

макер.

Немај.

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Разбуказем.

и тако сваки српски лист, који жели да сјајно буде сарањен, нека се обрати на то красно друштво и честитиу браћу; списак њихових имена у свако доба смо им готови на расположјење и на фрудуноложјење дати.

Телеграми „Стармалом“.

Сијон дана грдних промена. — Браћа дочекала „његов“ „вход“ Fünf Mann hoch, на четворе каруце, под осам коња уз лупу звона и звуку прапораца одушевљено се „одсањкаше“. Мраз јак, поледица, клизаво је браћо!

Вавилон. Сијон се претвара у Вавилон. „Патријоте ужасно одушевљене. Депутација носи „повереницу“. „Црквени“ људи, „црквене свести“ пуни „стричеви“, — који од патријара не моглоше добити диспензацију да узму своје „синовице“ како би она незаконито рођена невинашчад бар накнадно постала законитима, — предводе депутацију. Школе отвориле врата да дочекују „врховног надзорника“, он им поручује: Nur Geduld! — Закупници овдашњег швимшула спремају се на „ћабу“, надају се покрићу дефицита. Скупља се друштво за организовање „Reitschula“.

Содома и Гомора. Гражданство закључило да своју досљедност и родољубље сагоре. У ту сврху даваће се „њему“ сјајна бакљада Запалиће се оне бакље што беху намењене дочеку патријаровом још у оно време кад се пречуло да он мушки и достојанствено брани своје право. Дунав и родољубље поплаши се те се поче да крави.

Све се попело на највише и најшире (карловачко-локално) становиште; на све домове спустила се копрена светог благослова; борци умукосе пред „медљенојазичним“ гласом; само још пијани паори певуцну кад кад: „Јади, јади; не ваља шта ради“.

Полицај карловачки налази и онде повреду јавног мира где је још нитко не нађе. Позоришни комад „Бадње вече“ престављан је већ толико пута кад ал г. Милошевић откри у њему један против законити израз. Публика стаде погађати шта би то било ал бадава нитко није могао погодити и тако г. полицај с поносом на своје достојанство и своју велику оштроумност рече да је тај израз што у себи скрива антидржавну тенденцију: „Њушкало“.

На основу тога прочуло се да ће од нове године изаћи министарска наредба да сви издаваоци речника морају своја дела карловачком полицају на цензуру поднети. Он се већ дао на посао те тражи по свима књигама све такве изразе које ће доцније проскрибовати. Народ несме више ковати речи и кад се појави потреба за коју нову реч мора се искати дозвола од г. полицаја пре него што ће иста да добије право грађанства. Ово су превентивне мере да се стане на пут слободном говору. Као што се види српска филологија може још велике користи од овог господина имати; јер ће он сигурно забранити и оне граматички скаредне речи као што су: „**браволомство**“, које се неслажу колико са граматичком толико ни са јавним моралом, редом и правом.

Неки карловачки богослови и гимназисте, у друштву са неколико глумаца, вирштелера и кучебера,

подносе истом полицају повереницу (то је сад на дневном реду) у којој му изричу најтоплију захвалност на његовом, по државу тако значајном, открићу; они га храбре да се не да ничим помести у својој мирној студији и уверавају га да ће они пазити на ноћну тишину и јавну сигурност.

„Црквена свест“ скаче. Нови администратор даје рукописателне доказе да „свети владика“ не је „отац“. Боже мој да ли је и за Бога увреда кад се милијонима безазлних срца сваки дан обраћају к њему са оном простом ал ипак дивном речи; „Отче наш“! Ако јесте онда би сваки дан морао бити пљусак од љушак.

Сомборска рештаурација.

Пред рештаурацију био је код овдашњег једног „родољуба“ **Дежене**. По њему се већ видело, да ће српски мајоритет бити **о-громан!**

Ја сам стари лисац. Кажем ти: лажи и мажи. Ја бар тако радим, па могу рећи: „**Geht an**“.

Право велиш! У комад цица уложим ја само 8 фор. па за два месеца ево мени десетице. С народом тргујем ја ево већ неколико година, па никад ништа. Бофл остаје бофл. — И сад, да га нисам напустио, оде физикат.

Свима би квар.

Цела рештаурација спроведена је Вуковским правописом. Реп од Јоте био се као **Гуја**.

Груја има **громо-ран** глас, и одмах га увати. Бадава што ти је музикалан човек.

Срби неки вичу: **Зањи! Зањи! Зањи!** — Та добро људи, видим ја, да је то све за њи, да ви и невичете, ал кад ће доћи што за нас?

Једни су се држали свога максима, други су максимуму **ћокнули**, а Срби су страдали.

При рештаурацији случајно жупан кине: **ци!** ха! Чим се то чуло, повичу сви из грла: **Цихач, Цихач!** — и тако Цихача изаберу за великог **фиска**.

Лојална жеља.

Ала је то гадно доба,
Не смеш да му гледнеш лице!
Што год чујеш све је страшно,
Куд погледиш, — све убице.

Пушке, ножи, динамити, —
Атентати на све стране!
Зар се данас такоштују
Главе миропомазане?!

Доле руке, бац'те ноже,
Ако име божје знате!
Ох, до неба викао би
Како мрзим атентате!

Хвала богу данас прође
Та година, — слика змије!
Нови годе, ново лето,
Ти нам буди поштеније!

Нек престану атентати,
Што владаре у гроб воде, —
Ал и они, — ал и они,
Наперени на народе!

Стармалов Лабуд.

Напредак у народном оружјању.

Фелдмаршал Герман прави план о новој попо-
ливници.

Исти премишља како би се могао од старих ка-
милавака правити нови ахцепфидери.

Јоца Живковић проналази револверске листове.

Очекива се од саборског одбора, кад ће јавити
да је забо копље у ледину.

Многи православни Срби наручују оклоп стрпења.

Неки домишљан премишља како би се од п. О.
могла правити добра сукија.

Стреле које нам се шиљу из Чудапеште, остав-
љају се у арсенал вечнога воспоминанија.

Отац Герман жели да установи хуланску ре-
гименту.

Народне мачке врбују се у шицаре.

Брудер Јаша суче рукаве да напише неколико
бомбастични чланака.

„Духовни бич“ чисти се од прашине.

Отац Герман вели: Ја сам на мети! (Даклем
признаје да је наметник).

Неке госпоје остављају кућевне послове и ра-
спитују за картаче.

У подруму манастира Н. пуни се батерија.

Од српске аутономије праве се нишани.

„Постиљон“ добио нове корице, а „Стармалом“
скрхао се стари мач. —р—

Пресуда.

Кад је синоћ говор био
О том нашем наметнику,
Слушао сам вел'ку странку,
Слушао сам малу клику.

Једни рекли:
„Доле ш њиме!“
Други рекли:
„Горе ш њиме!“

Мене звали да пресудим.
А ја рекох: „Драге воље.
„Народне су речи добре,
„Кликине су ипак боље.“

Смејус Плакандус.

Моја невоља.

Сад бих истом вол'о певат';
Имам воље, имам теме.
Гле, и ја сам она тица
Што пропева у невреме!

У кућици Стармаловој
Хтедох свити гњездо своје;
Под стреју сам заварио, —
Ал ту пише: престало је.

Хтедох и ја да покушам
Можел' шала збиљу скрити, —
Може л' мека шалопевка
Браћу своју челичити.

Хтедох и ја да узлетим
У висину ведрих вила, —
Ал сад знадем одгонетку,
Зашт' тицама клону крила.

Све се мислим шта ћу сада
У том јаду големоме, —
— Па кад ми се певат не да,
Ја ћу ћутат' роду своме.

Полетарац.

Слободан превод.

Darius Alexandro filiam suam conditionem defert.
Дарије је имао код Александра кондицију, учио му ћер.

Ћира. О човече, мени се све нешто врзе по глави.

Спира. А шта то? да чујем.

Ћира. Мени се све чини да би боље било да наша аутономија није ујамчена.

Спира. А зашто?

Ћира. Јер ето видиш бог зна кад ћемо је моћи сад изјамчити.

Ћира. Читаш-ли ти, бога ти „Турски Народ“?

Спира. Прекрсти се, човече, какво је то питање!

Ћира. Бре крстио се или не крстио, ал ја сам јуче нагазио на број 85. Било је на таком месту где ме нико није могао видети, еле ја се усудим да завири у њега.

Спира. Но, па шта си нашао?

Ћира. Нашао сам да је тај лист врло искрен. Један чланак његов завршује се овако: „На то све можемо рећи: Ессе boves! Ур“.

Ћира. Спира, брате, — мени је тако нешто тешко.

Спира. И мени.

Ћира. Ја бих чисто плакао.

Спира. Не шали се, — та то је срамота.

Ћира. Па шта да радимо?

Спира. Хајде да певамо.

Ћира. (Ухватили су се под руке па вам поју „Многа Љета“. Та зар их не чујете? — А мени то сасвим јасно у уву зуји).

Ћира. Знаш ли ти да наша публика ради да нас двојицу баци од нове године у пензију.

Спира. Та лако је за нашу пензију, али од чега ће живити наш администратор?

Ћира. Кад Патријаров администратор живи од форшуса, зашто наш не би живио од вересије!

Ћира. Дакле у Сомбору се множе родољуби. Спира. Богме ја судећи по њиховој рештаурацији небих баш рекао.

Ћира. Цела је истина, добивају Сомборци једног родољуба више!

Спира. Богме би им и нужно било. А ко је то молим те?

Ћира. Лист „Родољуб“, што ће од нове године да излази у Сомбору.

Аб.

Јеси л' чуо Србине!

Јеси-л чуо, Србине,
Како ти се прети:
„На твој олтар дижу се
Хале и авети!“

Не бојим се, Мефистофе,
Тих страшила луди;
То јест, — то јест, — ако смо
Још иоле људи.

Јеси-л чуо, Србине,
Како ти се каже,
Твог мрзана Тисица,
Тисимус помаже.

Не бојим се, Мефистофе,
Тих страшила луди;
То јест, — то јест, — ако смо
Још иоле људи.

Јеси-л чуо, Србине,
Како ти се слади,
„Буди Мађар-емберчић,
Па шта хоћеш ради!“

Не бојим, Мефистофе,
Тих удица луди;
То јест, — то јест, ако смо
Још иоле људи.

Јес' видео, Србине,
Твојој муци плате;
Братска уста хрватска
Зинула су на те!

Не бојим се, Мефистофе,
Залуд су им труди;
То јест, — то јест — ако смо
Још иоле људи.

Јес' видео, Србине,
Ко ти је сад први!
— Та ти имаш душмане
И од своје крви.

Све ће муке преболет'
Сложне мушке груди,
То јест, — то јест, — ако смо
Још иоле људи.

Муцијус.

К о к и ц е.

Таман ми седосмо да кокамо кокице, ал нам ево на ђавола, пуче тигањ.

А зашто то, — а крошто то?

Тигањ ја, тигањ ти, — ти га можеш погодити.

Кошмадинер.

Растерани гости.

Неки богаташ који је кроз латинске школе прошао — позове своје госте на ручак, те све тако сјајно уреди, да своје госте што боље обрадује. Да би их још при доласку изненадио, напише на табли с кредом велики слови, једну латинску изреку, и даде сину да ју више улазка над врата обеси.

Син се даде у посао, изнесе клупу да обеси таблу, ал заборавио ексер, кога ударити треба да обесити може. Остави дакле таблу на клупи и оде да ексер тражи.

Туда прође неки несташко, па прочита. А написано је било: *Porta patens esto nulli clauderis honesto*. А то ће рећи: врата будите отворена, поштену се ником не затварајте.

Имајући при руди креде, побрише ону запету иза „*esto*“ а напише другу запету иза „*nulli*“ и оде. С том једном запетом, значила је изрека: врата не отварајте се ником, и поштену будите затворена.

Син је таблу обесио, а гости почну долазити; но како који до врата дође, тако се и врати.

Домаћин у највећем чуду разбијао је себи главу: зашто гости недолазе. Али већ у несретне, дође на ту мисао, да није син што на табли дрљао, изађе и на своје велико чудо види узрок недоласку позвани.

Ненад.

И з ш к о л е.

Учитељ разлагајући деци у школи појам о правци и кривици, запита их напоследку овако:

Јоване! твој млађи брат Жарко добије од матере колача, а ти отмеш од њега, кажи ми шта би ти онда учинио?

Јован по дуго премишљајући одговори: господине, ја би их појео.

Б у б н у о т е к а.

Благонравна и чести достојна господична! Ја не могу да одржим жељу моју и тежњи Срдца мога да одолем, за које се најсрећнијим налазим, кад би добио ах вашег Срдца љубов? Ви сте једна, ах ја само за вас дишем и живим, незнате како кипи моје Срнце од ватре, ви сте га урекли. И да би била судбина милостива да вас мени за супругу поклоним ја . . . ја . . . ах немате поњатија о љубави мојој и срећи . . . отговорите немојте бити као она у песми моје Злато то је права стјена, него ме утјешите, зашто срнце моје лако може пући, ах оћел доћи тај час кадгод и смем ли се надати, да ће се судбина смиловати и благослов излити на невернога Тому Б . . . а да му вашу руку белом марамом привеже. Отговорите ал макар три речи, ја би још писао чувства моја да излијем али немогу од возбужденија и за то похитајте да утјешите вашег љубећег вас

Тому Б . . . а,

пет ланаца Притјажатеља.

У Петровом селу 879 Годе: Месеца Јулија.

Саопштио Блажн.

Питома ласта.

Господар Јова Ђука сео са више своји познаника у гостионицу код црвеног кеца на клупу, да се мало с њиме разговори. Међ многи разговори дође говор о природи и тицама селицама. „Чујте децо“ рече г. Јова, „морам вам приповедати што се мени једном догодило. Још као дете имадох неку мисао, те хтедох знати дал' је то истина, да ласте себи увек топлија поднебија траже. Код мене је правила једна ласта већ два лета себи гнездо. Ја сам је радо имао тако, да сам ју сам раније, те постаде та животиња тако питома, да је на мојој руци седла и гладити се дала, и из моје руке јела. Дуго сам се чудио природи, како је то дивно створила.

Два дана пре, нето што ће моја ласта даље од путовати, напишем на једном комадићу артије моју адресу: „Јован Ђука гробар у Руми“, замотам и ушијем ту артију у једну свилену плаву пантљику, па вежем мојој милој Ласте око врата, те тако други дан одлети.

Целу зиму изчекива с неком радошћу долазеће лето, и моју милу ласту. Једва један пут дође летећи и лупи на мој прозор. Ја отворим. Она улети унутра. — Ја одма смотрим црвену свилену пантљику око њена врата, домаћим је и узедох ју дркчући сав од радости, опарам пантљику наћем у њој цедуљуди стоји: *Jonathan Gotthelf Pechmann, Hühnersteigen-Fabrikant in Westindien N-o 43, im zweiten Stock.*

С. Д.

У ш т и п ц и.

△ „Стармали“ је мислио, да је он гдекојег из публике „уштиную“, а сад из својих књига види, да су многи из публике њега „уштинули“.

□ С. Карапешкић на народној скупштини у Нишу рече да мањина лаже. Кажу да је он са тако парламентарним назором остао у — мањини.

§. Г. мајор Стефановић, који је прорекао пропаст Сегедина, прориче сада да ће и на Нови Сад наићи велика вода; добро би било кад би нам уместо тога умео когод прорећи, кад ћемо и како ћемо направити „хауптфегера“.

◎ „Стармали“ је наумио да се не плете више у ствар вршачког замршенија. Канда је то исто наумио и од сабора изаслати комесар.

≡ Један солгабиоров вели: Од велике воде и поплаве умећу се већ сачувати, само кад ме је бог „Стармалог“ курталисао, јер то је гора беда била!

? До сад су се наши листови тужили да их Мађари мрзе и не трпе; „Стармали“ је у томе много сретнији: њега нису стаманили Мађари, њега су браћа — Срби.

Аб.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Најновије књиге.

WWW.UNILIB.RS
(Под овим насловом навестићемо сваку књигу, која се уредништву тога ради припошље.)

Непогода. Роман из руског живота, написао А. Б. с рускога превео Ј. Ђ. Големовић, у две свеске I. Свеска. Београд штампарија задруге штампарских радника 1879. Цена 1 динар.

Стране речи у српском језику од Милојка Веселиновића. Београд штампарија задруге штампарских радника 1879. Цена 40 пара.

Књижевни оглас.

Сад баш изађе из штампе:

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

ПОУКА О ЖИВОТУ И ЗДРАВЉУ.

Књига прва.

Књижице ове пише познати и припознати писац на пољу здравствене науке г. Др. Милан Јовановић, с намером и жељом да распростре у народу знање о животу и нези човека од рођења његова, па до крајне му старости. Све што је родитељима наше деце и старатељима народа нашег потребно знати у томе правцу, наћи ће с временом наслагано у редовима ових књижица.

Позивамо наш читалачки свет да пригрли ово подужеће материјалном помоћи својом, те да нам омогући попунити у нашој кући једну празнину, зарад које пропада многи драги живот нашега подмладка, и гине многа снага у одрасломе народу нашем.

Свака књижица изнеће 64 стране, малог цепеног формата, а стајаће годишње све 4 књиге само 1 фор. што ће им се по изласку свака књига о нашем трошку разашилати. Иначе цена је појединој књизи 30 н.

Прва књига донела је ове чланке: 1. Шта хоћемо са овим књижицама? 2. Једна реч матерама. 3. Зашто нам гину деца? (повој). 4. Сучим ваља да одпочнемо јестиво? 5. Обичаји што нас тару и море (I. Свадба). 6. Примери дуга живота. 7. Зашто прозебу и промрзну наши удови?

Предплату за „Народни Лечник“ прима у Србији књижара В. Валожића, а из осталих крајева подписана штампарија.

У Новоме Саду 31. дец. 1879.

Накладна штампарија А. Пајевића.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег дана у сваком месецу.

Годишња цена 4 ф. годишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Књижевна вест.

ПАСТИР КРАЉ

или

ОСЛОБОЂЕЊЕ СРБИЈЕ

Историјска приповетка.

Написао К. Б.

Изишао је из штампе накладом и трошком штампарије К. Трумића у Митровици.

У овој књизи верно су истакнуте разне промене устанка српског, који је поставио робове у ред слободних људи.

Грозни догађаји и крвави призори који су Србију десетковали, описани су у књизи овој од доба Карађорђевог, до владавине покојног кнеза Михајла Обреновића. Кнез Милош и кнегиња Љубица, ова два дива у борби за независност Србије, играју најважније улоге у књизи овој.

Свака српска кућа, треба да си набави ову корисно израђену књигу, у величини од 14 арака а у формату немачких класикере.

Цена је књизи само 60 нов.

Препродавци добиће уобичајени рабат.

Наручбине и повци управљају се на штампарију К. Трумића у Митровицу, а сваком се препоручује да се са таквом пожури, док се није ова по народ српски кори сна књига разграбила.

Још се може добити

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за 1880 годину.

Цена 50 новчића или 1 динар.

Наручбине из Србије ваља упућивати књижари В. Валожића у Београду, из осталих крајева подписатој штампарији.

Ко наручи за готов новац или на распродају у више примерака ових календара добија према количини наручбине већи и највећи рабат.

У Н. Саду о св. Николи 1879.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Н. Саду.

„ЦАРИЋ“

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА

за 1880 год.

Цена 20 нов. 2 или гр.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду, а коме је наручије Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад. Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

НАГОВЕСТ.

Осећајући у народу потребу, у себи недољиву вољу а понешто још и снаге за тај посао, покренућу у Београду лист за децу, — за једину узданицу нашу.

Жеља ми је била да први број тога листа изађе на светог Саву. Али док не одговорим захтеву закона о штампи у Србији, који иште да уредник буде држављан српски, или док у томе погледу не удесим друкче, може проћи још неколико недеља.

Лист ће се звати:

„НЕВЕН“

(Књижевне прилике наше доста су мразовите, али покушати ваља да ли су у толикој мери, да ту и „Невен“ увенути мора).

Лист ће бити илустрован по могућности што боље и обилније. Излазиће двапут на месец, на великом табаку трипут преломљеном (16 страна). Цена ће му бити умерена, ма да ћу на сваког годишњег претплатника шиљати по један бесплатан егземплар којем сиромашном детету, које ми претплатник означи (а има их доста у Босни, у горњој крајини, па и свугде).

Ову претходну наговест пуштам у свет

1.) зато, да добијем прилике замолити књижевнике наше, да ме радом својим за рана потпомогну, не чекајући на праву објаву;

2.) зато, што ће ме у предузећу моме оснажити, и вољу ми појачати ако и из даљих нам крајева поруке дођу таке, као што ме усмено храбре пријатељи из близине одобравајући подужеће ово. Молим дакле пријатеље да ми искрено пишу каквом се изгледу могу надати у месту и околини њиховој. По томе бих могао приближно ерачунати, колико примерака у први мах да штампам, и какву цену ставити смем.

3.) и зато, што желећи са децом нашом из свију крајева доћи у тешњу и поверљиву свезу, „Невен“ ће имати рубрику, у којој ће се деци на умесна питања одговарати по могућству кратким саветом а драгом вољом. А то сам хтео да деца напред дознају, — да може и та рубрика бити заступљена већ у првом броју.

У Београду после Божића 1879.

Др. Јован Јовановић.

Светосавски дар одраслој омладини.

Ова је баш изишла из штампе нова књига:

НАЈВАЖНИЈИ ПРОНАЛАСЦИ

Стеван В. Поповић, епарх. школски референт — Књига има 10 штампаних табака велике о-смине, а урешена је са преко 40 лепо израђених слика, увезана у тврде сходно илустроване корице.

Цена је књизи 1 ф. а. вр. за Србију 12 гр Школским одборима и свакоме кад на више ових књига поручи да-јемо 20—25% работ.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новом Саду.

ОГЛАСИ.

ствариште одела

П. Н.

Јављам поштованој публици, да имам на мојем стоваришту

ОДЕЛА ЗА ГОСПЕ И ГОСПОЈИЦЕ
(КОНФЕКЦИЈА)

по најновијем париском фасону у највећем избору.

С поштовањем

БЕРНХАРД ФИШЕР.

по најновијем париском фасону

Бернхард Фишер